

Прилог 15.5 Поступак израде и одбране докторске дисертације

Поступак израде и одбране докторске дисертације на Факултету за физичку хемију је регулисан је правилницима Универзитета у Београду и Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1а). У наставку је дат извод из Правилника о докторским студијама (Прилог 15.1а) - чланови који се односе на поступак израде и одбране докторске дисертације:

IV ПОСТУПАК ПРИПРЕМЕ И УСЛОВИ ЗА ОДБРАНУ

ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Појам докторске дисертације

Члан 18.

Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија и представља самостални и оригинални научноистраживачки рад кандидата у одговарајућој научној области или више научних области и подложна је јавној оцени.

Докторска дисертација је рад монографског типа.

Докторска дисертација може бити и скуп објављених научних радова који представљају тематску целину, са синтетичким приказом докторске дисертације која обавезно садржи увод, дискусију и закључак. Најмањи број радова за докторску дисертацију овог типа је 6 из категорија M21, M22 или M23, а најмање четири рада мора бити из категорије M21 или M22. Кандидат мора обавезно бити први аутор најмање 4 рада, од којих је бар један из категорије M21 или M22.

Докторска дисертација, треба да буде у складу са етичким стандардима.

Облик и садржај докторске дисертације

Члан 19.

Докторска дисертација има прописан облик и садржај.

Облик и садржај докторске дисертације прописује Универзитет и саставни је део овог правилника (Прилог 1: Облик и садржај докторске дисертације).

Члан 20.

Докторска дисертација се пише и брани на српском језику.

Докторска дисертација се може написати и/или бранити и на страном језику и ако се студије не реализују на том језику, под условом да чланови комисије за оцену, односно чланови комисије за одбрану докторске дисертације владају тим језиком, при чему се сачињава проширени апстракт на српском језику.

Пријаве и извештаји комисија када се дисертација брани на страном језику морају да буду и на српском и на одговарајућем страном језику

Члан 21.

Студент докторских студија стиче право да започне процедуру пријаве докторске дисертације када положи све испите предвиђене планом и програмом докторских академских студија физичке хемије осим једног (Специјални курс).

Специјални курс је део процедуре пријаве докторске дисертације и носи 12 ЕСП бодова.

1. Пријава теме докторске дисертације

Подношење пријаве теме докторске дисертације

Члан 22.

Студент подноси пријаву теме докторске дисертације у оквиру Специјалног курса на одговарајућем обрасцу (Образац 2) Студентској служби факултета и продекану за науку и докторске студије.

Уз пријаву се прилаже:

- семинарски рад са образложењем теме (научна област из које је тема, предмет научног истраживања, основне хипотезе, циљ истраживања и очекиване резултате, методе истраживања и списак стручне литературе која ће се користити);
- биографија кандидата;
- библиографија кандидата;
- изјава да предложеној тему кандидат није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству;
- мишљење одговарајућих етичких комитета о етичким аспектима истраживања, уколико је предвиђено посебним прописима.

Уз пријаву, кандидат прилаже доказе да испуњава услове за пријаву теме (потврду о положеним испитима и оствареним ЕСПБ).

Члан 23.

Након пријема пријаве теме докторске дисертације продекан за науку и докторске студије обавештава Комисију за докторске студије која формира предлог ментора докторске дисертације и Комисије за оцену научне заснованости докторске дисертације (ИНТ-Образац 9).

Студент докторских студија брани предложену тему пред Комисијом за оцену научне заснованости теме докторске дисертације, потенцијалним ментором докторске дисертације и осталим заинтересованим лицима. Одбрана теме је јавна и оглашава се најмање три дана пре одбране на огласној табли и веб-страници Факултета.

Студент брани тему у року од 15 дана од дана формирања Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

Члан 24.

Комисију за оцену научне заснованости теме докторске дисертације именује наставно-научно веће на предлог Комисије за докторске студије.

Комисију чине најмање три наставника и истраживача из научне области из које је тема докторске дисертације и који испуњавају услове из стандарда за акредитацију студијских програма докторских студија предвиђених Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма (у даљем тексту: Стандарди), од којих најмање један члан није у радном односу на факултету на којем је пријављена докторска дисертација.

Комисија бира председника из реда својих чланова.

Предложени ментор докторске дисертације може бити члан Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације

Члан 25.

Председник Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације у року од 30 дана од дана одбране предложене теме докторске дисертације припрема извештај о оцени и научној заснованости теме докторске дисертације на основу мишљења чланова Комисије, а извештај потписују сви чланови Комисије.

Извештај Комисије из става 1. овог члана садржи:

- основне податке о кандидату и дисертацији (име, презиме и биографију кандидата, предлог теме, податке о претходном школовању кандидата и о оствареним ЕСП бодовима на докторским студијама и оцену важнијих радова кандидата);
- предмет и циљ дисертације (показати да је реч о оригиналној идеји значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште);
- основне хипотезе од којих ће се полазити у истраживању (хипотезе које ће се научно потврдити или оборити);

- методе које ће се у истраживању применити;
- очекиване резултате и научни допринос (конкретно навести очекивани допринос одређеној области науке);
- списак литературе;
- закључак;
- име и референце предложеног ментора докторске дисертације;
- датум и потпис чланова Комисије.

Члан Комисије може поднети издвојено мишљење о научној заснованости теме докторске дисертације, са образложењем.

Извештај Комисије се предаје и у електронском облику.

Извештај се доставља Наставно-научном већу Факултета.

Уколико Комисија не сачини извештај у року из става 1. овог члана, именује се нова Комисија.

Предложени ментор докторске дисертације доставља писмену изјаву о прихватању менторства за предложену докторску дисертацију (ИНТ-Образац 10).

Одлука о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора

Члан 26.

Одлуку о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора доноси Наставно-научно веће Факултета, на основу извештаја комисије из члана 25. овог правилника и писане сагласности о прихватању менторства.

Наставно-научно веће приликом доношења одлуке оцењује:

1. да ли је реч о оригиналној идеји и
2. да ли је тема од значаја за развој науке, примену њених резултата, односно развој научне мисли уопште.

Разматрајући извештај Наставно-научно веће Факултета може донети одлуку о прихватању теме докторске дисертације, одлуку о неприхватању теме докторске дисертације, односно закључак о одлагању са предлогом у ком делу и на који начин је потребно да се извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације измени или допуни и у ком року.

Негативна одлука Наставно-научног већа из става 3. овог члана мора бити образложена.

*Сагласност на одлуку о прихватању теме докторске
дисертације и предложеном ментору*

Члан 27.

На одлуку о прихватању теме докторске дисертације сагласност даје Веће научних области природних наука Универзитета.

Уз захтев за давање сагласности (Образац 3.) Већу научних области прилажу се и:

- одлуке Наставно-научног већа факултета о прихватању теме докторске дисертације и одређивању ментора и
- извештај Комисије о оцени научне заснованости теме докторске дисертације.

У случају негативне одлуке Већа научних области о сагласности на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и предложеном ментору, Факултет поступа у складу са правилником о Докторским студијама на Универзитету у Београду, члан 32.

Достављање одлуке

Члан 28.

По добијању сагласности, Факултет одлуку о прихватању теме и одређивању ментора доставља студенту и ментору.

Статус ментора докторске дисертације започиње од тренутка добијања сагласности на одлуку о прихватању теме докторске дисертације и предложеном ментору.

У тренутку када је кандидату одређен ментор докторске дисертације све обавезе претходно одређеног ментора докторских студија према кандидату престају.

2. Оцена докторске дисертације

Подношење докторске дисертације на оцену

Члан 29.

Студент који је завршио израду докторске дисертације подноси је на оцену уколико је испунио све услове предвиђене студијским програмом докторских студија и има најмање два научна рада са резултатима који су део докторске дисертације, објављена у часописима међународног значаја.

Најмање на једном од радова из претходног става кандидат мора бити првопотписани аутор.

Уколико рад није објављен у часопису прихватиће се и рад коме је додељен DOI број.

Уколико има више аутора рада са подједнаким доприносом у раду, само један од аутора може да користи тај рад као услов за одбрану докторске дисертације.

Када је докторска дисертација у облику скупа објављених научних радова, кандидат мора испунити услове дефинисане чланом 18, став 3. овог правилника.

Мишљење о испуњености услова за одбрану докторске дисертације даје Комисија за докторске студије и предлаже Комисију за оцену докторске дисертације (ИНТ-Образац12).

Члан 30.

Пре упућивања докторске дисертације у поступак оцењивања Факултет врши проверу оригиналности софтвером за откривање плагијата који обезбеђује Универзитет.

Уколико се софтвером утврди постојање чињеница које указују на плагијат, о томе се обавештава декан, а предмет се прослеђује ментору.

Ментор је у обавези да уради процену оригиналности докторске дисертације узимајући у обзир резултате софтверске анализе.

Писано мишљење о процени оригиналности докторске дисертације и резултате софтверске анализе ментор доставља декану.

Члан 31.

Докторску дисертацију у електронском облику и одговарајућем броју штампаних примерака студент подноси факултету најкасније шест месеци пре истека рока за завршетак студија. Уз дисертацију кандидат подноси писану сагласност ментора да може поднети докторску дисертацију на оцену и молбу за формирање Комисије за оцену докторске дисертације (ИНТ-Образац11).

Докторска дисертација и сагласност ментора подносе се у Студентској служби Факултета која их доставља Комисији за докторске студије.

Комисија за оцену докторске дисертације

Члан 32.

По пријему завршене докторске дисертације, а на предлог Комисије за докторске студије, Наставно-научно веће факултета именује Комисију за оцену докторске дисертације.

Комисију за оцену докторске дисертације чине најмање три члана, од којих најмање један члан није у радном односу на Факултету.

Комисија за оцену докторске дисертације не може имати више од 5 чланова.

Члан комисије из става 1. овог члана може бити наставник Универзитета или лице изабрано у научно звање, из земље или иностранства, са научним референцама из одговарајуће научне области из које је тема докторске дисертације ако испуњава услове из Стандарда који важе за ментора и познаје језик на коме је написана докторска дисертација.

Комисија из става 1. овог члана бира председника из реда својих чланова.

Ментор докторске дисертације не може бити члан Комисије за оцену докторске дисертације, осим у изузетним случајевима када то одобри Сенат на предлог Већа научних области.

Извештај Комисије за оцену докторске дисертације

Члан 33.

Председник Комисија за оцену докторске дисертације припрема извештај на основу прикупљених писаних мишљења чланова комисије, а извештај потписују сви чланови комисије.

Извештај комисије из ст. 1. овог члана садржи:

- основне податке о кандидату и дисертацији (основни подаци о кандидату, наслову дисертације, њеном обиму и библиографским подацима);
- предмет и циљ дисертације (показати да је реч о оригиналној идеји значајној за развој науке, њену примену, односно развој научне мисли уопште);
- основне хипотезе од којих се ~~се~~ полазило у истраживању (да ли су хипотезе научно потврђене или оборене);
- кратак опис садржаја дисертације;
- остварене резултате и научни допринос дисертације (конкретно навести остварени допринос одређеној области науке);
- објављене и саопштене резултате који чине део докторске дисертације;
- закључак са образложењем научног доприноса докторске дисертације (навести да је дисертација урађена према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану) и
- датум и потпис чланова комисије.

Члан комисије из ст. 1. овог члана може поднети издвојену оцену докторске дисертације, са образложењем.

Комисије за оцену докторске дисертације може донети одлуку да докторска дисертација може да се прихвати у предатом облику, или да је потребно извршити одређене исправке, или да докторска дисертација не може да се прихвати.

У року од 45 дана од дана именовања Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета извештај о оцени докторске дисертације.

У случају да Комисија не сачини извештај у року из става 4. овог члана, именује се нова Комисија.

Увид јавности

Члан 34.

Након пријема извештаја Комисије за оцену докторске дисертације, декан је дужан да докторску дисертацију и извештај Комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности у библиотеци Факултета и у електронској верзији на званичној интернет страници Факултета и Универзитета, до одбране дисертације.

Рок за увид јавности је 30 дана пре усвајања извештаја Комисије.

Уколико постоје примедбе на извештај или на докторску дисертацију, Комисија за оцену докторске дисертације у року од 30 дана даје мишљење о примедбама и целокупну документацију доставља Наставно-научном већу Факултета.

Одлука о усвајању извештаја Комисије за оцену

докторске дисертације и именовање Комисије за одбрану

Члан 35.

Одлуку о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и именовање Комисије за одбрану докторске дисертације доноси Наставно-научно веће Факултета по истеку рока из члана 34. став 2. овог правилника.

Наставно-научно веће Факултета разматрајући извештај Комисије даје оцену и образлаже:

1. да ли је завршена докторска дисертација у складу са одобреном темом и
2. да ли наводи садржани у реферату потврђују да су се стекли услови за одбрану докторске дисертације.

Наставно-научно веће Факултета разматрајући извештај може донети одлуку о усвајању извештаја и именовати Комисију за одбрану докторске дисертације, одлуку којом се извештај не усваја, или закључак о одлагању доношења одлуке са предлогом у ком делу и на који начин је потребно да се извештај Комисије за оцену докторске дисертације измени или допуни и у ком року.

Уколико Наставно-научно веће Факултета не прихвати извештај Комисије именује се нова Комисија. Одлука о неприхватању извештаја мора бити образложена.

Уколико Наставно-научно веће прихвати негативан извештај Комисије за оцену докторске дисертације, докторска дисертација се одбија и кандидат не може поново да је пријави. Одлука о одбијању мора бити образложена.

Одлука Наставно-научног већа Факултета је коначна.

3. Одбрана докторске дисертације

Комисија за одбрану докторске дисертације

Члан 36.

Комисију за одбрану докторске дисертације чине најмање три члана од којих најмање један члан није у радном односу на Факултету.

Члан комисије из става 1. овог члана може бити наставник Универзитета или лице изабрано у научно звање, из земље или иностранства, са научним референцама из одговарајуће научне области из које је тема докторске дисертације ако испуњава услове из Стандарда који важе за ментора и познаје језик на коме је написана докторска дисертација.

Комисија из става 1. овог члана бира председника из реда својих чланова.

Ментор докторске дисертације не може бити члан комисија из става 1. овог члана, осим у изузетним случајевима када Сенат то одобри на предлог Већа научне области.

Сагласност на одлуку о усвајању извештаја

Комисије за оцену докторске дисертације и

именовању Комисије за одбрану докторске дисертације

Члан 37.

На одлуке о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и именовању Комисије за одбрану докторске дисертације сагласност даје Веће научних области природних наука Универзитета.

Уз захтев за давање сагласности (Образац 4.), већу научних области прилажу се и:

- одлука Наставно-научног већа Факултета о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације;
- извештај Комисије о оцени докторске дисертације;
- примедбе на извештај Комисије (уколико их је било);
- мишљење Комисије за оцену докторске дисертације о примедбама (уколико их је било) и
- одлука Наставно-научног већа Факултета о именовању Комисије за одбрану докторске дисертације.

У случају негативне одлуке о сагласности на одлуку о усвајању извештаја Комисије за оцену докторске дисертације и именовању Комисије за одбрану докторске дисертације Факултет поступа у складу са чланом 42. Правилника о докторским студијама Универзитета у Београду.

Јавна одбрана докторске дисертације

Члан 38.

Одбрана докторске дисертације је усмена и јавна, а кандидат је брани пред Комисијом за одбрану докторске дисертације.

Дан, час и место одбране заказује се посебном одлуком декана.

Информација о одбрани докторске дисертације са подацима о кандидату, теми, времену и месту одржавања одбране, објављује се у средствима јавног информисања и на интернет страници Факултета, најкасније пет дана пре датума одржавања одбране.

Чланове Комисије за одбрану докторске дисертације о времену и месту одржавања одбране писмено обавештава Секретаријат факултета.

Одбрани обавезно присуствује ментор и сви чланови Комисије за одбрану докторске дисертације.

Изузетно, члан Комисије за одбрану докторске дисертације који је из иностранства може учествовати у одбрани путем видео конференцијске линије, што се констатује у записнику са одбране докторске дисертације.

Председник Комисије за одбрану докторске дисертације отвара поступак усмене одбране, укратко износи биографске податке о кандидату и процедурама које су претходиле одбрани.

После речи председника Комисије за одбрану докторске дисертације, кандидат у оквиру времена које му одреди Комисија, а највише до 45 минута, излаже садржај своје дисертације, методе које је применио, посебно истиче научне доприносе и износи закључке до којих је у докторској дисертацији дошао.

После излагања кандидата, чланови Комисије за одбрану докторске дисертације постављају питања, а могу тражити и објашњења у вези са дисертацијом. Кандидат је дужан да одговори на питања која му поставе чланови Комисије и да пружи тражена објашњења.

Када Комисија за одбрану докторске дисертације утврди да се о предмету одбране довољно расправљало, председник комисије саопштава да је одбрана закључена и Комисија се повлачи ради гласања и доношења одлуке.

Одлука о одбрани докторске дисертације

Члан 39.

Комисија за одбрану докторске дисертације може донети одлуку да је кандидат "одбранио" или "није одбранио" докторску дисертацију.

Одлука се доноси већином гласова укупног броја чланова Комисије.

Након доношења одлуке, председник Комисије јавно саопштава одлуку.

О усменој одбрани докторске дисертације води се записник који потписују сви чланови Комисије.

Записник се саставља на српском језику, а у случају одбране на неком другом језику записник се саставља и на том језику.

Докторска дисертација се брани само једанпут.

Члан 40.

Лице које одбрани докторску дисертацију стиче научни назив ДОКТОР НАУКА – ФИЗИКОХЕМИЈСКЕ НАУКЕ (Др).

У међународном промету и у дипломи на енглеском језику, назив које је стекло лице из става 1. овог члана је Doctor of Philosophy (Ph.D.) in Physical Chemistry.